

Петро Тимофійович Тронько

Пішов із життя визначний український історик, громадський та культурний діяч, академік Петро Тимофійович Тронько.

Здається, зовсім недавно, у липні 2010-го, ми вітали його з 95-річчям, щиро радіючи з активного довголіття, бадьорості та життєвої наснаги цієї непересічної людини. Вітаючи ювіляра, Борис Олійник зазначив: "Петро Тронько — це ціла епоха в нашому суспільно-політичному, науковому і духовному житті. Він один із небагатьох людей, яким не потрібно було "перебудовуватися". Він завжди працював на Україну і завжди був і є об'єднаним початком... Ця людина — повнокровна особистість! Українець від кореня до крони! ...Те, що він зробив за своє життя, за свої дев'ять з половиною десятиріч, під силу тільки великим інституціям. Він — чудовий організатор науки. Петро Тимофійович не такий патріот, як ті, що рвуть на собі вишиванки, він тихо, "без крику", працює на свою державу. Ніколи не був "вузьколюбим", він любить свою Україну не на словах, а в кожній своїй реальній справі".

Доля Петра Тимофійовича, який народився 12 липня 1915 р. в селі Заброди на Харківщині, була не легкою. 17-річним юнаком, рятуючись від голоду, вирушив працювати на шахти Донбасу, звідти здібного хлопця відправили вчителювати.

З перших днів війни Петро Тронько перебував у діючій армії: брав участь в обороні Києва і Сталінграда, визволенні Ростова-на-Дону, Донбасу. кавалер ордена Червоної Зірки (1943 р.). У 1948 році закінчив Київський державний університет. Через три роки захистив кандидатську дисертацію, поєднуючи наукову діяльність з комсомольською роботою. Його помітили, і з 1961-го (впродовж 17 років!) Петро Тимофійович працював заступником Голови Ради Міністрів України, займався питаннями культури, освіти, охорони здоров'я. Паралельно очолював Українське товариство охорони пам'яток історії та культури.

З 1978 року Петро Тимофійович Тронько — академік АН УРСР, з 1980-го — очолює відділ регіональних проблем історії України Інституту історії АН УРСР (нині — Інститут історії України НАН України). Саме в цей час під керівництвом академіка Тронька

там було розпочато роботу зі складання "Зводу пам'яток історії і культури України".

З ініціативи та за безпосередньої активної участі Петра Тимофійовича у 1969 році було започатковано й побудовано Музей народної архітектури і побуту України в Пирогові, створено Музей українського козацтва на острові Хортиця, відновлено майже знищений місцевим колгоспом музей "Козацькі могили" під Берестечком, Золоті ворота у Києві тощо.

Перу вченого належить понад 600 наукових праць, 17 монографій. Як дослідник історії України періоду Другої світової війни, він, очолюючи головну

редколегію багатотомної серії книг "Реабілітовані історією", провадив велику координаційну роботу, завдяки якій було повернуто добре ім'я сотням тисяч жертв тоталітаризму. Як голова Всеукраїнської спілки краєзнавців, Петро Тимофійович багато зробив для того, щоб збудити в мільйонів українців інтерес до історії рідного краю. Вагомою є його заслуга у відновленні Михайлівського Золотоверхого та Успенського соборів у Києві. П.Т. Тронько був депутатом Верховної Ради УРСР дев'яти скликань, Героєм України (2000 р.).

Попри свій поважний вік, Петро Тимофійович до останнього часу продовжував працювати: очолював Національну спілку краєзнавців, був головою правління Всеукраїнського фонду відтворення видатних пам'яток історико-архітектурної спадщини, віце-президентом Асоціації історичних міст України, головним редактором журналу "Краєзнавство". Тому звістка про його смерть для багатьох стала повною несподіванкою. Ця сумна подія сталася 12 вересня 2011 року — на 97-му році життя невтомного трудівника, шанованого вченого. "Скільки себе пам'ятаю, я працюю, — казав Петро Тронько в одному зі своїх інтерв'ю. — Плуг блищить тоді, коли він оре, а якщо лежить без діла — іржавіє. Людина зобов'язана працювати, а її помисли мають бути спрямовані на те, щоб принести найбільшу користь своєму народу і країні. Тільки в цьому випадку наша держава буде багатію і щасливою".

Вічна Вам пам'ять і шана, Петре Тимофійовичу! Щире співчуття рідним і близьким.